

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
гендерної політики

за 2024 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань гендерної політики є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, створеним при Національній асоціації адвокатів України відповідно до розпорядження №20 від 7 березня 2019 року.

Завдання Комітету:

- сприяння забезпеченню рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя;
- покращення обізнаності щодо гендерної проблематики та підвищення рівня гендерної чутливості серед адвокатів і майбутніх правників;
- вивчення проблематики проявів гендерної дискримінації, впровадження іноземного досвіду та найкращих вітчизняних практик для досягнення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків у юридичній професії з врахуванням сучасних реалій, а також протидії негативним явищам у цій сфері;
- забезпечення активного впливу НААУ на процеси практичної реалізації ідей гендерної рівності та співпраця з усіма заінтересованими учасниками, зокрема участь у розробці, експертних і громадських обговореннях проектів законів та підзаконних нормативно-правових актів, а також документів програмного характеру;
- проведення мотиваційних зустрічей та інших заходів, спрямованих на утвердження та реалізацію ідей гендерної рівності та недискримінації;
- заохочення посилення уваги до питань гендерної політики серед майбутніх правників, зокрема шляхом впровадження програм менторства;
- вироблення організаційних механізмів для просування принципів гендерної рівності;
- впровадження гендерних підходів у їх діяльності та врахування гендерного аспекту в відповідних розпорядчих документах;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у працевлаштуванні, кар'єрному зростанні, навчанні та підвищенні кваліфікації.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

Тельман

Анатолій Григорович

Голова Комітету

Е-адреса:

a.telman@mail.unba.org.ua

Долгоєр

Валерія Григорівна

Секретар Комітету

Андріанова

Тетяна Анатоліївна

Заступник Голови

Е-адреса:

t.andrianova@mail.unba.org.ua

Члени Ради Комітету:

1. Поліщук Вікторія
2. Рабко Тетяна
3. Щербакова Ольга

Радник Комітету:

Кіт Христина Ігорівна

Поєдинок

Ольга Романівна

Заступник Голови

Е-адреса:

o.poiedynok@mail.unba.org.ua

Григоренко

Юрій Сергійович

Заступник Голови

Е-адреса:

i.grygorenko@mail.unba.org.ua

3. ПРОВЕДЕНІ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРОТЯГОМ 2024 РОКУ

6 серпня відбулося засідання Комітету. У рамках утілення гендерної політики в адвокатурі планується розробити анкету та провести опитування щодо впливу гендерних стереотипів на роботу адвоката. Зокрема, кого саме (жінку чи чоловіка) обирають клієнти залежно від категорії справи та як суди та правоохоронні органи ставляться до адвоката залежно від статі?

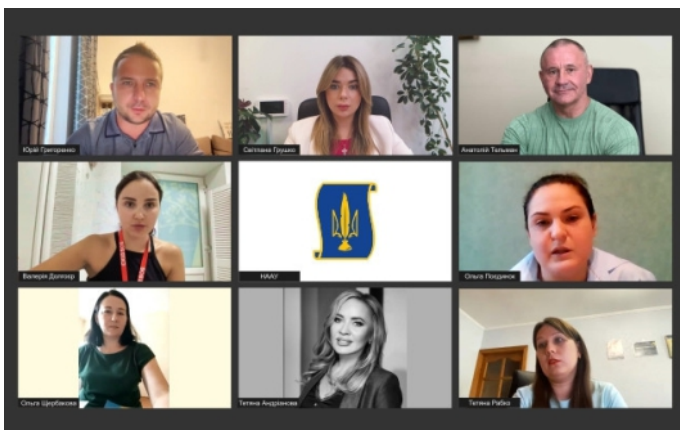
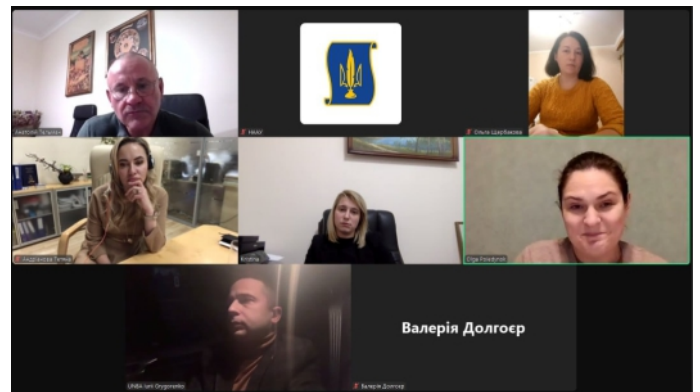
Таке завдання поставив собі Комітет під час засідання.

Зібрана на основі опитування інформація буде узагальнена, після чого адвокатам запропонують практичні рекомендації з цього питання.

Серед інших озвучених планів Комітету – залучення міжнародних організацій, які працюють із питаннями гендерної політики, а також правова освіта (розроблення рекомендацій, програм, навчань; співпраця з національними громадськими організаціями, ВНЗ та ін., що займаються питаннями гендерної політики та правової освіти).

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/bjxcuk>.

16 грудня відбулось засідання Комітету, на якому було обговорено план діяльності Комітету на наступний рік. Також було розглянуто питання щодо розроблення програми для діяльності Комітету, а саме - програми «Розвитку гендерної компетенції у адвокатів та адвокаток». Додатково до обговорення планів на наступний рік, була направлена інформація щодо міжнародних заходів з гендерної тематики, яка представникам Комітету за доцільне було б відвідати.

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

У березні відбулася панельна дискусія «Феміда і Юстиція: внесок жінок у правосуддя та юриспруденцію» від Юридичного департаменту РС ННІМВ та Фемклубу Інституту міжнародних відносин.

Серед запрошених спікерок були: голова Комітету **Тетяна Андріанова**, яка виступила з доповіддю на тему "Жіноче лідерство при побудові кар'єри в юридичному бізнесі", у якій розповіла про власний кар'єрний шлях та ознайомила із загальним становищем жінок у юриспруденції; **Катерина Рашевська** – експертка Регіонального центру прав людини. Пані Катерина працює над поверненням дітей, викрадених росією, назад до України.

Вона поділилася складнощами, з якими їй довелося зустрітися при побудові кар'єри, та розповіла про тонкощі своєї роботи; Дарина Підгорна – юристка Регіонального центру прав людини, робота якої полягає у поверненні викрадених росією культурних цінностей назад до України. Вона розповіла нам про свій шлях від натхненної студентки до успішної юристки та складнощі своєї роботи.

На дискусії зачепили теми, які турбують всіх студенток і студентів, – як почати працювати за фахом, як впоратися з тиском ззовні, як зрозуміти, що обраний фах – це справді ваше покликання. Обговорили роль жінки-лідера в юриспруденції та її вплив на галузь, а також було піднято тему майбутнього жінок у юридичній сфері. Мета дискусії – знайти шляхи підтримки та розвитку жінок у юриспруденції.

27 квітня заступниця голови Комітету **Ольга Поєдинок** зустрілася з учасницями проекту ГО "Жіноча Ліга" «Girls Diplomatic Academy 2.0/Академія дипломатії для дівчат 2.0».

Під час розкриття теми заходу («Чоловічий клуб або чи є місце для жінок у сфері дипломатії») Ольга, серед іншого, розповіла про історичні та соціокультурні фактори, а також стереотипи і перешкоди, що стають на заваді широкому залученню жінок до дипломатичної служби. Крім того, йшлося про чинники, які, навпаки, сприяють дедалі більшим успіхам жінок у цій сфері. Значну частину зустрічі було присвячено відповідям на запитання аудиторії.

12-13 листопада відбувся тренінг для прокурорів та суддів на тему «Сексуальне насильство, пов'язане зі збройним конфліктом». Спікером заходу стала заступниця голови Комітету, тренерка від Українського Червоного Хреста **Ольга Поєдинок**.

«Успіх будь-якого освітнього заходу залежить у першу чергу від тих, хто проходить навчання: їхньої вмотивованості, рівня підготовки, досвіду практичної роботи, людських якостей тощо. Цього разу мені, безумовно, пощастило: група швидко сприймала нову інформацію, поєднувала її з уже наявними знаннями та застосовувала теоретичні конструкції до реальних ситуацій. Окрім безпосередньо СНПК, ми встигли розглянути й більш широке коло питань зі сфер міжнародного гуманітарного права, міжнародного кримінального права та міжнародного захисту прав людини, а також загалом гії міжнародного права в правовій системі України. Звичайно, не минули увагою й зміни, пов'язані з нещодавною ратифікацією Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Але найважливішим результатом тренінгу стало те, що його учасники та учасниці змогли обговорити проблеми, з якими вони стикаються у своїй щоденній роботі, а також поділитися одне з одним практичним досвідом», – зазначила Ольга Поєдинок.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/mzrdkq>

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

1 липня головою Комітету було призначено адвоката, члена РАУ від Чернівецької області **Анатолія Тельмана**. **Тетяна Андріанова**, яка очолювала цей Комітет, стала заступником голови.

А. Тельман має 21-річний досвід адвокатської діяльності та навички практичного психолога. Під час роботи він неодноразово стикався з гендерною дискримінацією як в адвокатському середовищі, так і в системі правосуддя. На посаді голови Комітету обіцяє зосередити діяльність на вивченні проблематики проявів гендерної дискримінації, аналізі гендерних розбіжностей в адвокатській спільноті.

«З власного досвіду знаю, що далеко не всі адвокати можуть визначитися з асоціаціями поняття гендеру. Більшість відзначає, що стать для клієнта значення не має», – зауважив адвокат.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/fxwyax>.

26 серпня на сайті НААУ було оприлюднене інтерв'ю з головою Комітету **Анатолієм Тельманом**.

«Анатолію Григоровичу, нещодавно ви очолили Комітет НААУ з питань гендерної політики і замінили на цій посаді Тетяну Андріанову. Дотримання гендерного балансу в очолюванні комітету – це теж один з принципів роботи?»

– Так, з моменту заснування комітету в 2019 році до його складу входили виключно жінки. І звісно призначення мене головою – це рух у напрямі дотримання балансу.

Однак це не мета сама по собі. Важливіше залучити до роботи з дотримання рівних прав і можливостей саме чоловіків. Оскільки гендерні ролі та стереотипи, які склалися в суспільстві, можуть обмежувати свободу вибору для чоловіків, накладаючи на них суворі очікування щодо поведінки, інтересів чи кар'єрних виборів. Тому в подоланні патріархальних стереотипів набагато кращий результат дасть спільна робота чоловіків та жінок».

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/kayfsu>.

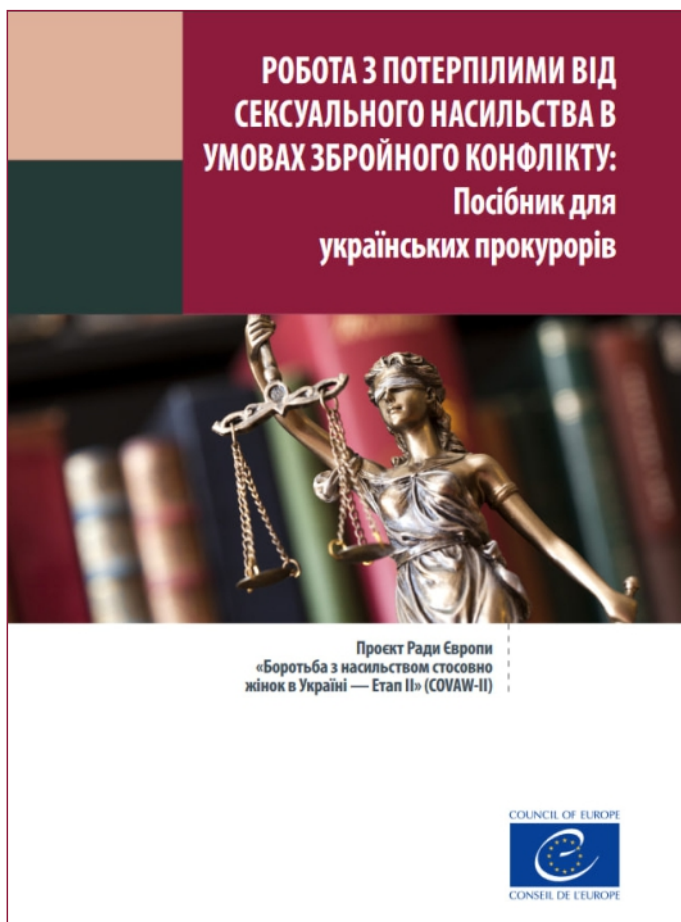

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

У жовтні вийшов посібник для українських прокурорів щодо роботи з потерпілими від сексуального насильства в умовах збройного конфлікту, який був підготовлений заступницею голови Комітету **Ольгою Поєдинок**.

Цей посібник є адаптацією публікації 2022 року «Робота з постраждалими від сексуального насильства в умовах збройного конфлікту: посібник для фахівців із психологічної допомоги та екстреного реагування в Україні», розробленої Саретою Ашраф, Оксаною Мельниченко та Оксаною Степанюк в рамках проєкту Ради Європи «Боротьба з насильством стосовно жінок в Україні».

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/zeutz>

31 жовтня на сайті НААУ була оприлюднена стаття заступника голови Комітету **Юрія Григоренка** на тему «Правове регулювання гендерної політики в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку».

Україна як держава-учасник низки міжнародних договорів щодо забезпечення рівності прав жінок і чоловіків робить вагомі кроки на шляху до формування ефективної гендерної політики. Однак актуальним залишається питання вдосконалення правових механізмів реалізації гендерної рівності.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/jcgjis>

22 листопада у виданні «Юридична практика» було опубліковано статтю заступника голови Комітету **Юрія Григоренка** на тему «Особисті майнові та немайнові права одностатевих пар: порівняльний аналіз».

Визнання, правове регулювання та реалізація прав одностатевих пар прямо залежить від суспільного, культурного та політичного устрою конкретної країни світу. Які відмінності та виклики існують у нас, а також юрисдикціях Заходу та Сходу.

Україна: поступове визнання

В Україні правовий статус одностатевих пар наразі не визнаний, хоча ведуться дискусії щодо можливості введення законодавства про цивільні партнерства. Тож ці люди залишаються юридично незахищеними, оскільки в законодавстві немає окремих норм, які визнавали б їх права.

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

Одностатеві партнери не можуть спільно володіти майном на умовах, передбачених для подружжя. У разі придбання спільного майна в Україні такі пари стикаються з необхідністю оформлення прав власності як співвласники або через цивільні договори.

Партнери можуть володіти спільним майном через договори купівлі-продажу або інші юридичні механізми, але без спеціальних прав на спільне проживання та використання майна. Також одностатеві партнери не мають пріоритету в спадкуванні після смерті партнера. Спадок можливий тільки через заповіт, що є обмеженням у порівнянні з гетеросексуальними подружжями.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/lzkbbh>

12 грудня на сайті “Український політико-правовий дискурс” була оприлюднена стаття голови Комітету **Анатолія Тельмана** на тему “Проблема гендеру в правовій парадигмі: рівність та справедливість”.

Гендерне питання є одним з факторів, який потенційно може породжувати суперечливі моменти в юриспруденції, оскільки будь-яка диференціація (у нашому випадку по статі) формує такі ризики. Проте, культурно-історичний досвід традиційно демонстрував чітке правове позиціонування чоловіка й жінки і в статевому, і в соціокультурному розумінні.

Постановка проблеми. Проблема гендеру сформувала окремий проблемний кластер в правовій системі. Принцип «закон один для всіх» є актуальним та затребуваним у світі, проте різноманітні інтерпретаційні аспекти можуть суттєво вплинути на його значимість в суспільній свідомості.

Ситуація змінилася в другій половині ХХ століття, коли тренд гендерної рівності почав набувати нових ціннісних орієнтирів. Проблема рівності чоловіків і жінок стала одним з ключових показників у дотриманні принципу рівності правової парадигми. Водночас, кардинально змінилися соціокультурне підґрунтя цього питання. Якщо раніше основою розгляду гендерної диференціації були біологічні аспекти статі, то тепер актуалізовано саме суспільний вимір різниці між чоловіком та жінкою.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/xlhkll>

5. ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО) ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

12 грудня у міжнародному польському виданні була опублікована стаття голови Комітету **Анатолія Тельмана** англійською мовою на тему “Організаційно-методологічні настанови опитувальника «Гендерні виміри в адвокатській практиці»”.

Мета статті полягає у дослідженні гендерних аспектів, які проявляються в адвокатській практиці за допомогою укладання опитувальника «Гендерні виміри в адвокатській практиці». Завдання наукової розвідки зосереджені на створенні методологічного підґрунтя для аналізу результатів гендерної політики в розрізі діяльності адвокатської спільноти.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/vxphra>

Комітет НААУ з питань гендерної політики та Молодіжний Комітет НААУ – UNBA NextGen, ініціювали запуск публікацій в рубриці «Власний досвід у професії»

Суть статей полягає у розкритті адвокатами, членами Рад комітетів інформації про мотиви обрання професії юриста чи розповідь про наставника, що допоміг інтегруватися у професію; опис першого досвіду участі у судовому засіданні; опис справи, що запам'яталися із власної практики та життєве кредо.

Публікації підготовлені також у межах Програми з розвитку жіночого лідерства в адвокатурі та стимулювання дівчат і жінок до вибору адвокатської професії, яка запроваджена Комітетом з питань гендерної політики.

До вашої уваги, опубліковані статті від:

- членкині Ради Комітету НААУ з питань ІТ-права та Ради Комітету НААУ з питань гендерної політики Ольги Щербакової: <https://tinyurl.com/mwxxefy7>
- регіонального представника Молодіжного Комітету у Чернігівській області Тетяни Веремій: <http://surl.li/jiltaq>
- регіонального представника Молодіжного Комітету НААУ – UNBA NextGen у Донецькій області Сергія Берзіна: <https://tinyurl.com/y7pezp23>
- регіонального представника Молодіжного Комітету НААУ - UNBA NextGen у Полтавській області Владислава Кормушина: <http://surl.li/fjjmeh>
- заступника голови Комітету НААУ з питань гендерної політики Юрія Григоренка: <http://surl.li/kgpqsm>
- голови Молодіжного Комітету НААУ – UNBA NextGen Сергія Барбашина: <http://surl.li/yrrpgtr>
- регіонального представника Молодіжного Комітету НААУ – UNBA NextGen у Волинській області Тараса Манькута: <http://surl.li/fbslam>

6. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СПРЯМОВАНОЇ НА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

10 червня відбулося підписання меморандуму про співробітництво між НААУ в особі Голови Комітету **Тетяни Андріанової** та Радою студентів навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка в особі голови Femclub **Христини Іванців** та голови Ради студентів **Юрія Петрика**.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

